

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

32. An Tutor, vel Curator, si respondeat pro puella, valida sint in vtroque foro sponsalia, vel matrimonium, ipsa praesente & tacente? Et quia ius Canonicus tanquam quid speciale idde Parentibus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Et notatur votum suscipiendi sacros Ordines dirimere sponsalia, & licite post illa potest quis tale votum emittere? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 207. alias 208.

§. 1. **A**ffirmant Rebellius lib. 4. quest. 8. sect. 5. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 47. & alij; sed mihi contraria sententia magis placuit, semper enim quando contrahuntur sponsalia, videtur subintellecta conditio melioris status. Et quamvis propositum cœlibatus sit melioris boni, attamen, quia non est status melior, ideo non videtur subintellecta conditio cœlibatus. At clericalis ordo status est immobilis, & ideo ex ipsa natura rei subintelligitur ea conditio in sponsalibus. Unde dicendum est nullum peccatum committere eum, qui contractis sponsalibus ad sacros Ordines promovetur curat. Et ita docet novissimè Basilius Pontius de matrim. lib. 12. c. 11. n. 5. Sotus in 4. dist. 27. q. 1. art. 5. & Navarrus in man. cap. 22. num. 25.

2. Notandum est etiam hic contra Sanchez ubi supra, votum suscipiendi sacros Ordines dirimere sponsalia, & licite post illa potest quis tale votum emittere. Sic Pontius ubi supra, cap. 12. num. 3. qui citat Azorium. Non est tamen negandum opinionem negativam Sanchez esse probabilem.

3. Negativè responderet Sanchez de matrim. to. 1. lib. 1. disp. 46. num. 9. ubi etiam asserit post sponsalia, tale votum emittere illicitum esse.

4. Sed affirmativam sententiam docet Basilius Pontius de matrim. lib. 12. cap. 12. num. 4. ubi sic asserit. Quod atinet ad votum castitatis superueniens sponsalibus, nonnulli censent eo non dirimi sponsalia, neque eiusmodi votum post sponsalia licitum esse. Ego tamen existimo votum castitatis emissum post sponsalia esse validum, vel non; hoc secundum dicti non potest, ex eo quod fatetur idem Sanchez, voventem obligatum manere ad non petendum, & peccate contrahendo matrimonio. Si ergo validum est votum, non possunt sponsalia consistere, quia incompossibilis est obligatio absoluta voti cum obligatione sponsaliorum. Ita Pontius, qui responderat ad omnia argumenta Sanchez, cuius tamen opinio, quam etiam tenent Villalobos in summ. to. 1. tract. 12. diff. 12. n. 9. Coninch. de Sacram. disp. 23. dub. 3. concl. 1. n. 25. & Laym. in Theol. moral. lib. 5. tra. 10. part. 1. c. 2. num. 6. videtur etiam mihi probabilis, licet cum Pontio consentiant Suarez lib. 2. de voto, cap. 4. n. 13. Valquez opusc. de ref. cap. 3. §. 2. dub. 1. n. 17. & alij.

RESOL. XXXI.

An quando aliqui pro alio presentibus, & tacentibus contrahunt sponsalia, horum taciturnitas sit signum sufficiens interni consensus? Et an hoc procedat, etiamsi parentes contrahant sponsalia coram filiis emancipatis, & spurii? Ex part. 3. tr. 4. Refol. 269. alias 270.

§. 1. **S**uppono eam taciturnitatem sufficere, quãdò illi ex horũ mandato contrahunt. Secundo, certũ est etiam quando parentes ita contrahunt pro filiis, horum taciturnitatem esse sufficiens signum consensus, & hoc habetur expressè in cap. unico, de spons. impuberum in 6. Difficultas est quando contrahit non pater, vel mater, sed alij. Prima opinio negat, & ita docet Sanchez tom. 1. lib. 1. disp. 22. n. 7. cum aliis, penes ipsum; quia in cap. unico, tanquam quid speciale hoc de parentibus statuitur. Et ita tenet novissimè hanc sententiam Molin. de risu nupt. lib. 1. compar. 61. num. 38. & Barbosa in collect. tom. 4.

lib. 4. sexti Decret. tit. 2. capit. unico, numero 12.

2. Secunda opinio affirmat, quam tuctur inter recentiores Basilius Pontius de matrim. lib. 2. cap. 14. num. 7. & illam non solum procedere in foro conscientie, sed etiam in foro externo esse amplectendam demonstrat.

3. Sed mihi opinio Sanchez magis placet, neque vrgit illa regula iuris, quod qui tacet consentire videtur: nam respondeo tacentem censeri consentire, quantum est in sui favorem, non verò in sui præiudicium, ut est in casu nostro. Non est tamen negandum sententiam Pontij esse probabilissimam, quam tenent Doctores, quos citat, & sequitur Henriquez lib. 11. cap. 2. n. 6. iuncto comm. littera P. unde immeritò illam falsam vocavit Gutierrez de matr. cap. 13. num. 2. contra quem etiam teneo probabilè esse sententiam Egidij Coninch de Sacram. disp. 21. dub. n. 37. asserentis id quod prima opinio Sanchez asserit de patre, & matre, asserendum esse de tutoribus: secus autem de iis, quorum curæ illi non sunt ea ratione commissi, vide etiam Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 10. part. 1. cap. 2. n. 13. in fin. Et omnia si prædicta procedunt, etiam si parentes contraherent sponsalia coram filiis emancipatis, & spuriiis.

Sup. his tit. toribus in Ref. not. præteritæ à principio.

RESOL. XXXII.

An Tutor, vel Curator, si respondeat pro puella, valida sint in viro, que foro sponsalia, vel matrimonium, ipsa presente & tacente?

Et quia ius canonicum tanquam quid speciale id de parentibus asserit, queritur etiam an sufficiat signum consensus in sponsalia, vel matrimonium, si nomine filiorum persona extranea respondeat? Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 21.

§. 1. **A**ffirmativè responderet Rebellius; part. 2. lib. 2. quest. 10. num. 8. ubi sic ait: Taciturnitas interdum sufficiens etiam est ad consensum exprimendum, ac ad eò si consensus sit de præsentibus, nec desint cætera, Matrimonium fiet: Si enim viro consensum exprimente, puella taceat, pro ea tamen pater, vel mater, vel alius puellæ curam gerens similem exprimendo consensum respondeat, silentium puellæ sufficit ad consensum exprimendum, ac proinde si illa de præsentibus consentiat, Matrimonium erit. Ita ille. Et hanc sententiam à fortiori tenent hi, qui asserunt sufficiens signum consensus in sponsalia, vel Matrimonium esse, si nomine filiorum persona extranea respondeat; ut sustinet Glossa, in cap. unico de sponsal. in 6. verb. Sponsalia. Hostiensis ab eadem Glossa allegatus, Imola, Geminianus & alij in d. cap. unico, & ex Theologis Ricardus in 4. distin. 27. art. 1. q. 2. Soto ibidem. q. 1. art. 4. vers. Præsens autem. Victoria in Summa, de Matrim. n. 250. Petrus Ledesma, quest. 45. art. 2. dub. 3. & alij quos referunt Sanchez disp. 23. num. 6. Gutierrez d. cap. 13. num. 2. versio. Unde glossa, quibus adde Basilius Pontius, de Matrimonio lib. 2. cap. 14. num. 7. quia æquè expressiva consensus filij, vel filie sunt verba externi iuncta præsentia, & taciturnitate, sicut verba parentis, immo magis, nam si puella velit contradicere, liberius id faciet coram externo, quam parente. Confirmatur; quia si verba extranei puella præsentis, & tacente, non essent de se sufficiens signum ad exprimendum consensum de præsentibus: Summus Pontifex in dicto capite Vnico, non potuisset statuere, quod verba parentum pro filia sufficerent, cum contractus Matrimonij constare debeat consensu exteriori sufficienter expresso; ex eo quod est contractus

Sup. hoc in Ref. præterita à lin. 6. hoc est pro consensu in sponsalibus; sed pro isto consensu in matrimonio iplo, & præ omnibus contentis in hac Ref. infra in Ref. 53. per totam.

Sup. hoc leg. §. not. leg. & signanter in fine.

Sup. hoc supra in Ref. 28. Et tandem.

Sup. contentio in hac Ref. dempta vicima diff. in Ref. not. leg. Sup. hac diff. in Refol. seq. §. 1. paulo post initium, à vers. Et hanc sententiam.

contractus humanus, & Sacramentum sensibile.

2. Sed ego non recedo à negativa sententia, quam tueri Sanchez de *Matrimonio lib. 4. disp. 23.* Gutierrez, *cap. 13.* Bossius, *cap. 3. §. 39. num. 167.* quia Textus in *cap. unico de Sponsal. in 6.* loquitur tantum de parentibus, & verè non videtur similis ratio: Vnde si tutor contraheret pro suo minore tacente, requiretur, vel expressus consensus, vel ratihabitio per aliquod aliud signum. Et contra Doctores superius citatos dicendum est non esse sufficiens signum consensus in sponsalia & Matrimonium, si persona extranea respondeat pro Contrahentibus, vt tenet me citato Leandrus de *Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 1. q. 50.* & alij penes ipsum, & penes Sanchez: Quia ius Canonicum tanquam quid speciale id de parentibus asserit, innuens à contrario sensu secus esse in Extraneis: Tum quia ratio curæ & dilectionis paternæ, & obedientiæ filiorum erga parentes, dum parentes pro filiis presentibus, & tacentibus contrahunt, & ius præsumit filios tacite consentire, non habet locum in extraneis; ac prouide licet taciturnitas dum parentes cōtrahunt, habeatur pro sufficienti signo taciti consensus, non reputabit tamen, dum extraneus id facit, & pro alio pro quo extraneus responderet, & consensum exprimit, præcesserit, quod vna cum subsequente taciturnitate indicet consensum expressum, vel tacitum; vel nisi appareat clarè ei pro quo responderet, & contrahit, in eius commodum, & fauorem contrahere. Itaque in hoc casu puro in vtroque foro supradicta sponsalia, & matrimonium non esse valida, vide Bossium *loc. cit.*

RESOL. XXXIII.

An quando Parentes, & Tutores pro filiis, & pupillis absentibus contrahunt sponsalia, & hi postea scientes non contradicunt, censentur consentire? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 270. alias 271.

§. 1. Prima opinio affirmat, sic Henricus *lib. 11. cap. 13. n. 5.* Sotus in *4. dist. 24. quas. 2. art. 2. ad 1.* & alij. Et ratio est, quia eadem prorsus est ratio, ac quando ipsi presentibus, & tacentibus parentes contrahunt.

2. Secunda opinio negat, ita Basilius Pontius de *matrim. lib. 2. cap. 14. num. 14.* Sanchez *tom. 1. lib. 1. disp. 44. n. 16.* quia textus *cap. unico de despons. impub. in 6.* agit de sponsalibus à parentibus nomine filiorum presentium, & tacentium contractis, ideo in nostro casu non sufficit postea scientes non contradicere, sed requiritur, vt hi iam certiores facti sponsalia à patribus absentibus contracta, tacite, vel expresse aliquo signo sufficienti ratificent.

3. Tertia opinio est Ægid. Coninch de *Sacram. disp. 21. dub. 3. n. 39.* asserentis, quòd quando hi resciscunt per aliquem ad quem non pertinet rem gestam ad eos referre, ipsos tacendo non censeri consentire, quia non tenentur huic vllò modo assentire. Quando verò id ipsis proponitur per ipsos parentes, aut curatores, si taceant, censeri consentire, quia tenentur his talia iis proponentibus mentem suam aperire, atque ita vel contradicere, vel consentire; quod censetur facere dum tacent: quare si rem ipsis proponant coram parte, sicut statim sponsalia, secus est si eam hac absente, iis proponant: tunc enim non erunt sponsalia, donec pars per ipsos minores, aut alium ab iis ad hoc destinatum cognoscat eorum consensum, eumque acceptet. Ita Coninch. Mihi verò secunda sententia magis placet, licet alias probabiles esse existimem.

RESOL. XXXIV.

Quando teneatur implere, qui contraxit sponsalia, nullo præfixo tempore, & termino? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 244. alias 245.

§. 1. Ita respondet Sanchez de *matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 28. num. 2.* si dies appositus minime sit obligationi, nec alia conditio, non tenetur promissorem statim implere, sed tantum requiretur eo casu promissio facta est, tunc verò cum alter petit, tenetur contrahere. Ratio est, quia id generale est in omni debito absque diei præfixione, solum cuius tenetur debitor à creditore requisitus, solvere, vt constat in *l. debitores presentes, C. de pignoriis.* Ita Sanchez.

2. Sed hæc opinio dupliciter Basilio Pontio de *matrim. lib. 12. cap. 6. n. 1.* vbi sic asserit: Incipit obligatio adimplendi sponsalia à momento contractus, *l. in omnibus obligationibus, ff. de reg. iur.* cuius opus positum in merito docuit Sanchez, arguendo textus in *l. debitores, C. de pignoriis,* ex quo tenetur creditore debitor non tenetur solvere, nisi requisitus, quando non est debito soluendo præfixus terminus, sed id perperam ex dicta lege colligitur, vt agitur de distractione pignoris, quod creditore habet non enim valent pacta de pignore propria conditione distrahendo. At quando conuenit, ne pignus debitoris distrahatur, & perpetuam motam soluetur, faciat solemniter, ac cum testibus denunciare eodem possunt, vt pignus liceat distrahere, *vt in d. l. debitores;* itaque perperam suam doctrinam ex dicta lege colligit Sanchez. Quod autem attinet ad eam doctrinam, quam asserit, verum quidem est quando aliquis mutuum pecuniam dedit, nec terminum præfixit, intelligi debere necessarium aliquem terminum arbitrio iudicis, vt vile sit mutuum, alias nulla mutuatarij utilitate datum mutuum esset, si statim reponeretur, sicut etiam idem dicitur de precario. At in nostro casu longè diuersa ratio est, non enim est necessarium tempus expectandi, in quo sit vtilis promissio, est enim vtilis à principio, & vtilis adimpletio, & ita etiam alio non petente adimplenda est, nisi alter adimpletionem differri ex causa postulet. Ita Pontius aduersus Sanchez.

3. Sed his non obstantibus, opinionem Sanchez probabilem esse puto, quam post illum tueri Villalobos in *summa tom. 1. tr. 12. diff. 9. num. 3. vbi sic ait:* [El que le desposo sin terminar el tiempo, que se auia de casar, obligacion tiene pudiendolo hazer commodamente, quando la otra parte lo pidere, porque assi acontece en las demas deudas, que se contraen sin señalar el termino de la paga.] Et hanc sententiam docet etiam Coninch de *Sacram. disp. 21. dub. 1. num. 2.*

RESOL. XXXV.

Quidam contraxit sponsalia, & postea adimplere coactus, queritur an sit per censuram compellendus? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 205. alias 206.

§. 1. Hic casus frequenter solet accidere, & ad illud sic respondet Basilius Pontius de *matrim. lib. 12. cap. 6. num. 2.* si is, qui sponsalia contraxit, adimplere nolit, monendus prius per iudicem est, & si adhuc negat, per censuram compellendus est, *cap. ex literis, el. 2. de sponsal.* Illud tamen addendum est, iudicem compellere debere per censuram compellensione moderata, non præcisa, si pertinax sit pars in resistendo,